

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

dem enim illa sit imperfectior, multò magis infinitas obiecti vili vincet ejus libertatem, & necessitatio traher illam post se.

Dices primò: Ideò voluntatem divinam necessitatio quoad exercitium Dei bonitatem diligere, quia cum sit infinita & actus purus, necessitatio debet esse in actu; voluntas verò creata cum sit finita, & potentialis, non exigit esse semper in actu.

Sed contra: Ex hoc quòd divina voluntas semper debeat esse in actu, solum sequitur esse necessitatem vagè ad amorem alicujus obiecti, non autem colligitur illam ex natura sua esse determinatam & necessitatem ad amorem bonitatis divinae: Ergo talis determinatio & necessitatio ex infinitate bonitatis divinae clarè cognoscitur, & non aliunde.

Dices secundò, voluntatem divinam infinitè diligere propriam bonitatem, & ideò necessitatio illam diligere: quod in voluntate nostra non contingit.

Sed contra primò: Non obstante quòd divinus intellectus seipsum intelligat modò infinito, intellectus verò creatus Deum intelligat finitò modò: uterq; tamen necessitatur ab infinito obiecto, si debet applicetur, & ex parte nostra ad hunc vires. Ergo pariter, non obstante discrimine assignato, voluntas creata necessitatio inclinatur in infinitum obiectum, si supponantur vires in ipsa, & alias debet per claram visionem obiectum illi applicetur. Deinde in hoc quòd est ab obiecto infinito clarè cognitò necessitari, nulla relucet infinitas: Ergo etiam voluntas nostra modò finitò divinam bonitatem attingat, poterit necessitari ab illa, si clarè & evidenter cognoscatur.

Respondebis tertio, bonitatem divinam esse obiectum primarium, & connaturale, & proprium voluntatis divinae, non verò creatae; & ideò illam necessitare, non verò istam.

Sed contra: Licet bonitas infinita Dei non sit obiectum primarium & connaturale voluntatis nostrae absolute, est tamen obiectum primarium & connaturale illius, ut charitate informata; & alias non minus, imò magis propendit in bonitatem divinam, quam in propriam bonitatem; sicut partes inclinant magis in conservationem capitis & totius, quam in propriam conservationem: Ergo hæc ratio discriminis non valet.

Probat secundò conclusio: Sicut in nostro intellectu invenitur ratio discursiva, respectu conclusionum, & ratio intellectiva sine discursu, respectu principiorum; ita in voluntate nostra reperitur modus agendi naturaliter, & modus agendi liberè: Sed ratio naturæ respectu nullius obiecti potest melius exerceri, quam respectu obiecti infiniti clarè & evidenter cognoscitur enim infinitam bonitatem continere, est motivum ad aequatum illius, & omnem ejus vincit indifferentiam, & implet capacitatem: Ergo sic cognitum diligitur necessitatio.

Dices, illud diligi necessitatio quoad specificationem, non verò quantum ad exercitium.

Sed contra primò: Sicut in voluntate reperitur modus agendi liberè quoad specificationem, & modus agendi necessitatio, etiam quoad specificationem: ita etiam possunt illi convenire libertas exercitii; & necessitas quoad exercitium: Sed hæc respectu nullius obiecti potest melius exerceri, quam respectu boni infiniti, per visionem claram propositi: Ergo illud clarè

visum diligitur necessitatio, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium.

Secundò, In appetitu brutorum, & in motibus subitis & primò primis, potentia non potest suspendere suum actum, eò quòd operetur naturaliter, & sine indifferentia judicii ad agendum vel non agendum: Sed amor beatificus procedit à voluntate ut operante per modum naturæ, & absque indifferentia judicii ad agendum vel non agendum, ut patet ex supra dictis: Ergo non potest illum actum suspendere, seu ab illo amore cellare.

S. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò: D. Thomas qu. 22. de verit. art. 6. sic ait: *inest libertas voluntati in quolibet statu naturæ, respectu cujuslibet obiecti*: Ergo in statu beatitudinis, & respectu obiecti beatifici, voluntas est libera, saltem quantum ad exercitium actus. Unde idem S. Doctor infra qu. 10. art. 2. agens de modo quo voluntas movetur à suo obiecto, dicit quòd *Voluntas movetur dupliciter, unò modò quantum ad exercitium actus, aliò modò quantum ad specificationem actus, quæ est ex obiecto*. Et subdit: *Primo modo voluntas à nullo obiecto ex necessitate movetur.*

Respondeo primò, D. Thomam in his locis solum loqui de quolibet statu hominis intra viam, & de obiectis à quibus voluntas hominis viatoris movetur, non autem de statu beatitudinis, & de Deo clarè visò: ut patet ex ratione quam adjungit ultimo loco: *Potest enim aliquis de quocumque obiecto non cogitare*. Quæ ratio solum verificari potest pro hac vita, & de obiectis à quibus voluntas hominis viatoris movetur: non verò de Deo clarè visò, à quo beatus non potest cogitationem suam avertere; cum visio beatificata sit invariabilis, & careat omni alternatione & mutatione.

Respondeo secundò: dato quòd D. Thomas loquatur de omni obiecto universaliter, etiam de Deo clarè visò solum intendit quòd voluntas à nullo obiecto, sub formalitate obiecti seu quantum est ex vi obiecti, movetur necessitatio quoad exercitium. Nam ut rectè ibidem observat Cajetanus, hoc interest discrimen inter necessitatem quoad specificationem, & necessitatem quoad exercitium, quòd prima est circa obiectum, & ex obiecto provenit; secunda verò, est voluntati circa obiectum conveniat, non tamen provenit ex illo, sed ex propria voluntatis naturæ: quæ quia libera & naturalis est, aliquando ut libera, aliquando ut naturalis operatur: primum ei convenit circa obiectum cum indifferentia propositum; secundum verò circa obiectum propositum sine indifferentia judicii. Hujus autem ratio est: quia obiectum non movet voluntatem quoad exercitium, sed solum quoad specificationem; & ideò necessitas quoad specificationem provenit ab obiecto, necessitas verò quoad exercitium, à principio effectivo, scilicet à voluntate ut per modum naturæ operante.

Obijcies secundò: Charitas viæ, & charitas patriæ sunt ejusdem speciei & intensiois, imò interdum charitas viæ intensior est amore patriæ; nam amor Beatissimæ Virginis, dum adhuc erat in viæ, amorem omnium Beatorum superavit: Sed amor viæ non est necessitatio quantum

quantum ad exercitium: Ergo nec amor patriæ.

15 Respondeo primò, hoc argumentum nimis probare: probat enim amorem patriæ non esse necessarium, etiam quoad specificationem; cum charitas via, quæ est ejusdem speciei, non determinet aut necessitet voluntatem, quoad specificationem actûs, alioquin redderet illam impeccabilem.

16 Respondeo secundò, concessâ Majori & Minori, negando Consequentiam: necessitas enim charitatis in patria non oritur ex ejus specie, neque ex ipsius intensione, sed ex eo quod regulatur per lumen gloriæ, & visionem beatam, quæ Deum ut summum bonum necessariò diligendum proponunt.

17 Dices: Per fidem Deus proponitur voluntati viatoris, ut summum & infinitum bonum, & tamen amor per illam regulatus est liber: Ergo quamvis in patria per lumen gloriæ, & claram visionem proponatur ut summum & infinitum bonum, amor tamen per illam regulatus erit liber.

18 Confirmatur: Diversitas approximationis & applicationis passî ad agens, non inducit necessitatem, sed solum intensiorem actionis, ut patet in diversa approximatione calefactibilis ad calefactivum: Sed clara Dei visio non representat diversam bonitatem, sed solum eandem melius applicat, & magis conjungit voluntati, quam fides & cognitio obscura: Ergo non inducit necessitatem amoris, sed solum majorem intensiorem illius.

19 Ad objectionem respondeo primò, concessâ Antecedente, negando Consequentiam: nam etsi utrumque lumen Deum ut summum bonum representet, unum tamen illum representat clare, & ut est in se; alterum verò obscure, & per alienas species tale bonum proponit: unde sicut intellectus à vero, primo non autem secundo modo proposito, convincitur, ita & voluntas solum à summo bono clare cognito necessitatur.

20 Respondeo secundò, quòd perseverante judicio, quò in via judicamus Deum esse summè diligendum, & non stante aliò contrariò, voluntas necessariò diligit: talis tamen dilectio est absolutè libera, quia tale judicium subjacet potestati nostræ, tum ratione obscuritatis fidei, quæ non plenè convincit & captivat intellectum; tum ratione fatigationis, quæ interdum fastidium causat in nobis; tum etiam ratione impedimenti quòd præstat prædictus amor; impedit enim ne homo ad alia objecta, vel ad alios actus se applicet, in quibus potest majorem rationem boni apprehendere: nihil autem horum in clara Dei visione potest contingere; & ideo amor per illam regulatus omnino necessarius est.

21 Ad confirmationem respondeo primò, veram esse Majorem, quando in agente solum invenitur unus modus operandi, tectus verò quando multiplex reperitur; tunc enim ex diversa approximatione & applicatione objecti potest nasci necessitas: in voluntate autem duplex modus agendi invenitur, naturæ scilicet & libertatis, ut supra vidimus.

22 Respondeo secundò, datâ Majori, negando Minorem: nam visio clara non solum approximat idem objectum, sed ob sui claritatem & evidentiam adeò intellectum convincit, ut nec in illo aliquam rationem mali, nec in ejus amore aliquam rationem fastidii invenire possit: per

A fidem autem non ita convincitur; & ideo eisdem objectum ab utroque lumine proponitur, tamen veluti sub diversa ratione.

Objicies tertio: Habitibus utimur cum volumus: Ergo etiam Beati utuntur habitu charitatis, & ejus actum exercent, quando volunt, & per consequens non diligunt necessariò Deum quoad exercitium.

Respondeo concessò Antecedente, negando Consequentiam: licet enim voluntas affecta & elevata habitu charitatis, utatur habitu illo cum vult, quando regulatur judicio indifferenti, quod est principium & origo libertatis: non tamen utitur illo cum vult, sed necessariò rapitur in actum ejus, quando habitus ipse & voluntas subjiciuntur dictamini necessario, & judicio non indifferenti, ut contingit in patria.

Dices: Beati possunt in carentia seu cessatione amoris beatifici aliquam rationem boni apprehendere, nempe exercitium libertatis: Ergo talis amor non regulatur dictamine necessario.

Respondeo negando Antecedens: libertas enim exerceri non potest circa bonum universale & infinitum clarè cognitum, ut à beatis cognoscitur, sed solum circa creaturas & bona particularia & limitata, quæ cum illo necessariam connexionem non habent: Sicut intellectus facultatem discurrendi & ratioinandi circa prima principia exercere non potest, sed solum circa conclusiones quæ in illis virtualiter continentur.

ARTICULUS II.

Aqua virtute procedat gaudium seu delectatio, quæ Beati de Deo clarè viso, ut bono sibi proprio delectantur?

Duplex in Beatis reperitur delectatio: scilicet supernaturalis: una quæ provenit ab amore amicitie, quæ gaudet de bono divino in se considerato; de quo gaudio intelligitur illud Apocal. 19. *Quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens, gaudeamus, & exultemus, & demus gloriam ei*: alia quæ oritur ex amore concupiscentie, & quæ gaudet de Deo, & bonis ipsius ut participatis, & ad ipsorum felicitatem condicentibus: de quo gaudio loquitur Propheta Psal. 55. *cum ait: Adimplebis me letitia cum vultu tuo; delectationes in dextera tua usque in finem*. Prima elicitor à charitate, tanquam actus secundarius ejus: quia ut docet D. Thomas 2.2. quæst. 28. per totam, gaudere de bono amici, est actus & fructus amicitie & charitatis. Unde solum difficultas est de secunda, quæ cum ad amorem concupiscentie pertineat, non videtur posse à charitate, quæ est amor amicitie, procedere. Quare Suarez hic disp. 9. sectione 3. num. 12. & 3. p. quæst. 7. art. 4. docet eam elici ab habitu spei, quem dicit remanere in patria, & fuisse in Christo; quamvis ab instanti conceptionis fuerit beatus & comprehensor, viderique divinam essentiam.

§. II.

Vera sententia statuitur.

Dico tamen: Delectatio quæ Beati de Deo, ut bono sibi proprio eos beatificante, delectantur, quæ ad amorem concupiscentie pertinet.